

NORGES HØYESTERETT

Den 24. mai 2007 avsa Høyesterett dom i

HR-2007-00945-A, (sak nr. 2006/1737), sivil sak, anke,

Stabenfeldt AS (advokat Marianne Brockmann Bugge – til prøve)

mot

Staten v/Finansdepartementet (Regjeringsadvokaten v/advokat Christian Lund)

STEMMEGIVNING :

- (1) Kst. dommer **Falkanger:** Saken gjelder anvendelsen av avgiftsfritaksreglene for bøker i siste omsetningsledd, jf. merverdiavgiftsloven § 16 første ledd nr. 8, jf. annet ledd bokstav a og Finansdepartementets forskrift av 20. desember 1969 nr. 02 (Nr. 19). Hovedspørsmålet gjelder tolkningen av formuleringen ”publikasjoner som sammen med vare av annet slag inngår som del av felles vareenhet” i forskriften § 2 nr. 9.
- (2) Stabenfeldt AS driver tre bokklubber for barn mellom 9 og 14 år. Det er Pennyklubben, TL-klubben og Boing-klubben. Med mindre de uttrykkelig avbestiller, får medlemmene et visst antall ganger i året tilsendt klubbpakker. Pakkene inneholder et medlemsblad, en eller flere bøker eller tegneserier og i tillegg diverse gjenstander.
- (3) Hensikten med å legge ved gjenstandene, er å gjøre pakkene attraktive for medlemmene. Gjenstandene er tematisk tilpasset den enkelte klubb, og de er sentrale i markedsføringen av bøkene. Medlemmene kan ikke velge å få tilsendt bare bøker eller gjenstander.
- (4) Verdien av gjenstandene kan variere, men det er enighet om at de overstiger 5% av den enkelte pakkes totalverdi.
- (5) Ved beregning av merverdiavgift har Stabenfeldt AS operert med delt beregning. Bøker er etter merverdiavgiftsloven § 16 nr. 8 avgiftsfrie, og selskapet har derfor ikke beregnet avgift på dem. Derimot har det blitt beregnet avgift på gjenstandene, men opprinnelig

bare basert på innkjøpsprisen. Kostnadene ved og fortjenesten på salgene ble henført til de avgiftsfrie bøkene.

- (6) Etter bokettersyn i 1994 påla Rogaland fylkesskattekontor Stabenfeldt AS å henføre en forholdsmessig del av kostnader og fortjeneste til gjenstandene. For å etterkomme fylkesskattekontorets vedtak, gjorde Stabenfeldt AS et prosentvis påslag på gjenstandenes innkjøpsverdi.
- (7) Det ble holdt nytt bokettersyn i februar 2002 for årene 1999–2001. På bakgrunn av bokettersynsrapport av 22. februar 2002 fant fylkesskattekontoret at Stabenfeldt AS ikke i tilstrekkelig grad hadde fulgt opp pålegget fra 1994, idet selskapet ikke hadde henført en tilstrekkelig andel av kostnader og fortjeneste til gjenstandene. Fylkesskattekontoret traff derfor 5. februar 2003 vedtak om skjønnsmessig etterberegning av utgående avgift for årene 1999–2001. Stabenfeldt AS ble i samme vedtak også pålagt å betale tilleggsavgift på kr 1 000 000.
- (8) I bokettersynsrapporten ble det også tilkjennegitt at Stabenfeldt AS for fremtiden måtte beregne merverdiavgift for hele bokpakken, dvs. både for bøkene og gjenstandene. Rapporten viste til forskrift av 20. desember 1969 nr. 02 (Nr. 19) § 2 nr. 9, som sier at avgiftsfritak for omsetning av bøker ikke gjelder for publikasjoner "som sammen med vare av annet slag inngår som del av felles vareenhet". Stabenfeldt AS innrettet imidlertid ikke sin praksis etter dette. Fylkesskattekontoret fattet derfor 11. august 2003 vedtak om etterberegning for tredje termin 2003 basert på at hele bokpakken falt utenfor avgiftsfritaket.
- (9) Vedtakene av 5. februar og 11. august 2003 ble brakt inn for Klagenemnda for merverdiavgift. Den 29. mars 2004 kom nemnda – under dissens 3-2 – til at bøkene for årene 1999–2001 ikke skulle avgiftsberegnes, men at gjenstandene som lå i pakkene i denne perioden skulle ha vært avgiftsberegnet som vanlige omsetningsvarer. Nemnda mente at selskapets avgiftshåndtering i perioden ikke hadde vært tilfredsstillende, og at det var grunnlag for etterberegning. Den konkrete skjønnsfastsettelsen ble hjemvist til ny behandling. Nemnda fant også at vilkårene for tilleggsavgift var til stede. Når det gjaldt tredje termin 2003, fastslo nemnda at pakkene utgjorde en "felles vareenhet", og at vilkårene for etterberegning derfor var oppfylt.
- (10) Stabenfeldt AS tok ut søksmål mot staten ved Stavanger tingrett med krav om at de vedtak Klagenemnda hadde fattet, måtte oppheves. Tingretten avsa 15. juni 2005 dom med slik domsslutning:
- ”1. Staten ved Finansdepartementet frifinnes vedrørende avgiftsperioden 1999-2001.
 2. Klagenemndas vedtak av 29. mars 2004 oppheves for så vidt gjelder perioden tredje termin 2003.
 3. Partene bærer selv sine omkostninger.”
- (11) Staten ved Finansdepartementet erklærte anke mot dommens punkt 2, mens Stabenfeldt AS erklærte motanke mot punkt 1. Gulating lagmannsrett avsa 11. september 2006 dom med slik domsslutning:

”I hovedanken:

1. **Staten v/Finansdepartementet frifinnes.**
2. **I saksomkostninger betaler Stabenfeldt AS til staten v/Finansdepartementet 68.115 – sekstiåttetusenethundreogfemten – for lagmannsretten – og kr. 207.873 – tohundreogsyvtusenåttehundreogsyttitre – for tingretten – alt innen 2 – to – uker fra dommen er forkynt.**

I motanken:

1. **Staten v/Finansdepartementet frifinnes.**
 2. **I saksomkostninger for lagmannsretten betaler Stabenfeldt AS kr. 45.300 – førtifemtusentrehundre – til staten v/Finansdepartementet innen 2 – to – uker fra dommen er forkynt.”**
- (12) Stabenfeldt AS erklærte anke mot alle sider av dommen. Ved Høyesteretts kjæremålsutvalgs kjennelse 20. desember 2006 ble anken henvist til Høyesterett ”for så vidt gjelder ankepåstandens første punkt – felles vareenhet”. Anken for øvrig ble nektet fremmet. Det er fremlagt enkelte nye dokumenter som jeg ikke finner grunn til å spesifisere. Saken står – i den utstrekning den er henvist til behandling – i samme stilling som for lagmannsretten.
- (13) Den ankende part, *Stabenfeldt AS*, har i korte trekk anført:
- (14) Klagenemndas vedtak om at det skal beregnes avgift for bokpakkene, er ugyldig og må oppheves.
- (15) Det var hjemmel for å beregne avgift på gjenstandene i bokpakkene, men ikke på selve bøkene. For bøkene gjaldt det generelle avgiftsfritaket i merverdiavgiftsloven § 16 første ledd nr. 8. Forskrift av 20. desember 1969 nr. 02 (Nr. 19) § 2 nr. 9 ga ikke grunnlag for å fravike dette for bokpakkene til Stabenfeldt AS. Intensjonen med forskriften var ikke å ramme bøker som etter lovens formål skal være fritatt for avgift. Forskriften må forstås slik at det bare skal beregnes avgift for hele pakken dersom det er funksjonell sammenheng mellom publikasjonen og gjenstandene. I disse tilfellene mister publikasjonen preg av å være en bok i forskriftens forstand. Det er ikke tilfellet for bokpakkene i den foreliggende sak. Det skulle derfor ha vært foretatt en "delt beregning".
- (16) Denne tolkningen har støtte i forskriftens ordlyd. Dessuten tilsier både legalitetsprinsippet og prinsipper for rangordningen mellom rettskildene at bare der det følger klart av forskriften, bør rekkevidden av fritaket i merverdiavgiftsloven § 16 nr. 8 begrenses. Det vises til generelle uttalelser om behov for klarhet i Rt. 1990 side 1293. Unntak fra § 16 nr. 8 forutsetter en klarere forankring i forskriften enn tilfellet er her.
- (17) Verken forarbeidene til merverdiavgiftsloven eller unntaksforskriften gir holdepunkter for å unnta bøkene fra avgiftsfriheten.
- (18) Forvaltningspraksis underbygger synspunktet om at forskriften § 2 nr. 9 bare får anvendelse dersom det er en funksjonell tilknytning mellom bøkene og gjenstandene. I flere avgjørelser beskrives nettopp en slik sammenheng. Særlig vises det til Finansdepartementets avgjørelse i den såkalte Grieg-saken fra 1980, der kravet om funksjonell sammenheng har kommet klart til uttrykk.

- (19) Denne tolkningen innebærer ikke – slik staten hevder – særskilte kontrollproblemer. Unntak fra merverdiavgift medfører alltid avgrensningsspørsmål, og det er ikke grunnlag for å anta at disse blir mer eller mindre problematiske etter hvilken løsning som velges her.
- (20) Videre tilsier hensynet til likebehandling mellom aktører i bokmarkedet at bøkene i pakkene ikke avgiftsbelegges. Lagmannsrettens dom innebærer en konkurranseulempe for bokklubber som sender ut sine produkter til kundene.
- (21) Det følger av lovens system at staten må betale tilbake til Stabenfeldt AS et beløp tilsvarende det selskapet har betalt for mye i avgift. Det kan ikke være riktig at bare kundene til Stabenfeldt AS skal kunne fremsette slikt krav.
- (22) Retten har kompetanse til å avsi dom for en betalingsplikt for staten – ikke bare for termin 3 for 2003, men også for de etterfølgende terminer hvor Stabenfeldt AS har innrettet seg etter Klagenemndas vedtak. Det erkjennes at retten har mangelfullt grunnlag for å fastsette et konkret beløp, men retten kan bestemme hvilke prinsipper som skal legges til grunn for beregningen.
- (23) Stabenfeldt AS har lagt ned slik påstand:
- ”1. **Klagenemndas vedtak av 29. mars 2004 oppheves hva gjelder etterberegning av merverdiavgift for mars 2003.**
 2. **Stabenfeldt AS' merverdiavgiftsoppgjør korrigeres for feilaktig innkrevet merverdiavgift for omsetning av bøker fra og med mars 2003 som følge av klagenemndas vedtak av 29. mars 2004, med tillegg av rente etter merverdiavgiftslovens § 38, jf. § 6 i forskrift av 23. desember 1974 nr. 9 (Nr. 65) om betaling av avgift og beregning av renter og rentegodtgjørelse etter merverdiavgiftsloven.**
 3. **Stabenfeldt AS tilkjennes saksomkostninger for tingrett, lagmannsrett og Høyesterett med tillegg av lovens forsinkelsesrente.”**
- (24) Ankemotparten, *staten v/Finansdepartementet*, har i korte trekk anført:
- (25) Bokpakkene til Stabenfeldt AS omfattes av forskriften § 2 nr. 9. Dette har klar støtte i ordlyden, og det er ikke holdepunkter i bestemmelsens forarbeider eller forhistorie for en annen forståelse.
- (26) Den ankende parts tolkning av forskriften innebærer at bøkene og gjenstandene må underlegges forskjellige avgiftsregimer. Formålet med forskriften var nettopp å unngå slik delt avgiftsberegning. Etter forvaltningspraksis omfatter § 2 nr. 9 også publikasjoner som, hvis de blir solgt alene, er avgiftsfrie. Bortsett fra Grieg-saken fra 1980 foreligger det ingen uttalelser fra avgiftsmyndighetene som tilsier noe krav om funksjonell tilknytning mellom bøker og gjenstander. Tvert imot trekker praksis i hovedsak i retning av statens syn. Grieg-saken er uklar i sin begrunnelse, og saken kan uansett ikke være avgjørende.
- (27) En vesentlig del av formålet med § 2 nr. 9 var å etablere en retts teknisk enkel regel. Med Stabenfeldt AS' tolkning vil resultatet bli det motsatte, idet kontroll vil bli vanskelig. Dessuten vil en rekke vanskelige avgrensningsspørsmål oppstå.

- (28) Ser man hen til formålet med det generelle fritaket i merverdiavgiftsloven § 16 første ledd nr. 8 – å styrke det trykte ord – er tolkningen til Stabenfeldt AS uten mening. Konsekvensen vil bli at der gjenstandene understøtter bøkene, vil avgift påløpe. Der gjenstandene derimot overhodet ikke innebærer noe bidrag til bøkene, vil avgift ikke påløpe.
- (29) Dersom det legges til grunn at forskriften inneholder et krav om funksjonell sammenheng, anfører staten at dette kriteriet er oppfylt i saken.
- (30) Selv om Stabenfeldt AS får medhold i at bokpakkene ikke var omfattet av forskriften § 2 nr. 9, har ikke selskapet et tilbakebetalingskrav mot staten. Det er kundene til Stabenfeldt AS som har betalt for mye, og det er de som i tilfelle har et tilbakebetalingskrav. Etter lovens system er Stabenfeldt AS bare en formidler.
- (31) Staten v/Finansdepartementet har lagt ned slik påstand:
- ”1. **Lagmannsrettens dom i hovedanken stadfestes.**
2. **Staten v/Finansdepartementet tilkjennes saksomkostninger for Høyesterett med tillegg av lovens forsinkelsesrente fra forfall og til betaling skjer.”**
- (32) *Jeg er kommet til at anken ikke kan føre frem.*
- (33) Utgangspunktet er at all omsetning av varer og tjenester er avgiftspliktig, men det finnes flere unntak. Ett av dem er nedfelt i merverdiavgiftsloven § 16 første ledd nr. 8, hvor det heter at det ikke skal betales avgift for bøker i siste omsetningsledd.
- (34) Etter § 16 annet ledd kan departementet gi forskrifter om "avgrensning, utfylling og gjennomføring" av bestemmelsene i første ledd, herunder nevnte nr. 8 om bøker. Denne hjemmelen har departementet benyttet til å gi forskrift av 20. desember 1969 nr. 02 (Nr. 19). Forskriften § 1 sier – som loven § 16 første ledd nr. 8 – at det ikke skal svares merverdiavgift av omsetning av bøker i siste ledd. I forskriften § 2 er det trukket opp nærmere grenser for bokfritaket. Paragraf 2 nr. 9 lyder slik:
- ”§ 2. **Avgiftsfritaket etter forskriftenes § 1 omfatter ikke omsetning av**
 ...
 9. **Publikasjoner som sammen med vare av annet slag inngår som del av felles vareenhet.”**
- (35) Spørsmålet i den foreliggende sak er om denne bestemmelsen omfatter Stabenfeldt AS' bokpakker. Selskapet anfører at bestemmelsen bare får anvendelse der det er en funksjonell sammenheng mellom publikasjonene og gjenstandene, mens staten anfører at det ikke er krav om noen slik funksjonell sammenheng.
- (36) Det er etter mitt syn ikke tvilsomt at forskriften § 2 nr. 9 har hjemmel i merverdiavgiftsloven § 16 annet ledd – hva enten den tolkes slik Stabenfeldt AS eller staten gjør.
- (37) Det avgjørende er etter dette hvorledes forskriften § 2 nr. 9 skal forstås.
- (38) Jeg kan ikke se at det er holdepunkter i bestemmelsens ordlyd for et krav om funksjonell sammenheng mellom bøkene og gjenstandene. Av formuleringen ”inngår som del av

felles vareenhet”, kan det ikke utledes annet enn at bøkene og gjenstandene må være solgt som én integrert enhet, og at kundene må kjøpe hele enheten eller ingenting. Som nevnt er det en slik kobling i bokpakkene til Stabenfeldt AS.

(39) Stabenfeldt AS har anført at dersom meningen hadde vært at bestemmelsen skulle omfatte alle tilfeller der varer blir solgt sammen med bøker, ville den ha vært avfattet på en langt mer klar og direkte måte. Jeg er ikke enig i dette. Så lenge bestemmelsen er språklig klar, kan det forhold at den kunne vært formulert på en annen måte, ikke innebære at ordlyden kan fravikes.

(40) En tolkningen i tråd med ordlyden innebærer at § 2 nr. 9 også omfatter bøker av klar litterær verdi. Den skiller seg i så måte fra de øvrige numrene i forskriften § 2, som synes å gjelde avgrensning mot publikasjoner som ikke har tilstrekkelig litterær verdi. Jeg kan imidlertid ikke se at dette kan gi grunnlag for å tolke nr. 9 innskrenkende.

(41) Jeg finner heller ikke at bestemmelsens forhistorie gir grunnlag for en innskrenkende tolkning. Paragraf 2 nr. 9 er en videreføring av § 2 nr. 3 i tilsvarende forskrift av 15. mars 1967, som på dette punkt hadde praktisk talt samme ordlyd. I rundskriv nr. 356 av 28. mars 1967 til nevnte forskrift het det om § 2 nr. 3:

”Avgiftspliktige etter denne bestemmelse er bl. a. tekstbøker, orienterings- og instruksjonshefter, bruksanvisninger, reservedelsfortegnelser o. l. som leveres sammen med vare av annet slag.”

(42) Rundskrivet nevner hovedsakelig tilfeller der det er en funksjonell sammenheng mellom publikasjoner og varer. Men dette kan ikke tas til inntekt for at andre tilfeller faller utenom. Det fremgår uttrykkelig at det ikke dreier seg om en uttømmende angivelse, men om eksempler. Det var naturlig at eksemplifiseringen først og fremst rettet seg mot det som da var mest praktisk, nemlig at det var funksjonell sammenheng. Jeg kan således ikke se at rundskrivet støtter en innskrenkende fortolkning. Jeg peker for øvrig på at rundskrivet er av gammel dato, og at det ikke uten videre er klart at det er funksjonell sammenheng i alle eksemplene som nevnes.

(43) Stabenfeldt AS har anført at formålet med det generelle bokunntaket i merverdiavgiftsloven § 16 første ledd nr. 8 tilsier en innskrenkende fortolkning av forskriften. I Ot.prp. nr. 17 (1968–69) heter det om den generelle avgiftsfrihet for bøker:

”Begrunnelsen for det nåværende avgiftsfritak for aviser, bøker og tidsskrifter er at det i et lite språksamfunn som det norske er sterke grunner for at det trykte ord skal være fritatt for den omkostningsbelastning som en avgift vil bety for den trykte publikasjon.”

(44) Jeg kan imidlertid vanskelig se at lovens hovedhensyn skulle være mindre tungtveiende der gjenstandene er funksjonelt knyttet til bøkene, enn der de overhodet ikke har noe med bøkene å gjøre.

(45) Begrunnelsen for innføringen av forskriften § 2 nr. 9 har ikke fått noe eksplisitt uttrykk. Stabenfeldt AS har vist til St.prp nr. 1 (1966–67) side 10-11, som gjaldt omsetningsavgift for budsjetterterminen 1967. Der finnes det noen uttalelser om avgrensning mot trykksaker som det er unaturlig å betegne som bøker. Jeg er imidlertid enig med lagmannsretten i at disse bemerkningene ikke knytter seg til problemstillingen om felles vareenhet, og at begrunnelsen for § 2 nr. 9 derfor må søkes på annet hold.

- (46) Jeg finner det klart at effektivitetshensyn har vært av vesentlig betydning for innføringen av § 2 nr. 9. Slike hensyn vil generelt sett veie tungt på avgiftsrettens område. Når både avgiftsbelagte og avgiftsfrie salgsvarer inngår i én og samme vareenhet, kan det lett oppstå vanskeligheter ved beregning og kontroll. Den foreliggende sak – der bokettersyn viste at for mye av kostnader og fortjeneste var henført til bøkene – er i så måte illustrerende. Et krav om funksjonell sammenheng vil dessuten reise en rekke vanskelige avgrensningsspørsmål. Dette hensynet tilsier derfor at bestemmelsen tas på ordet.
- (47) Jeg nevner i denne forbindelse at en strikt anvendelse av § 2 nr. 9 kan tenkes å lede til urimelige resultater der gjenstandene har helt ubetydelige verdi. Etter fast praksis anvendes imidlertid ikke bestemmelsen i tilfeller der gjenstandene utgjør under 5% av vareenhetens totalverdi. Som nevnt er det ikke tilfelle i den foreliggende sak.
- (48) Partene har for retten lagt frem en relativt omfattende forvaltningspraksis om forskriften § 2 nr. 9. Etter mitt syn gir ikke denne noe avgjørende bidrag til forståelsen av bestemmelsen. I hovedtrekk dreier denne praksis seg om bøker og varer med funksjonell sammenheng, men det gis i de enkelte saker ikke uttrykk for at dette har vært av betydning for resultatet. Som nevnt er det grunn til å tro at i de fleste tilfeller hvor bøker og gjenstander er solgt sammen, har det vært en funksjonell tilknytning. Det kan derfor ikke trekkes annet ut av praksis enn at den reflekterer dette faktiske forhold.
- (49) Bare i saken ”Edvard Grieg – mennesket og kunstneren” finner man uttalelser i retning av at det kreves en funksjonell sammenheng. Saken gjaldt en bok om Edvard Grieg som ble solgt sammen med en grammofonplate med hans originalinnspillinger. Finansdepartementet konstaterte i avgjørelse av 6. mars 1980 at verdien av platen bare utgjorde 4 % av utsalgsprisen. Deretter fortsatte departementet:
- ”Fra forlaget har en underhånden fått opplyst at den sammenheng som foreligger mellom publikasjonen og grammofonplaten, ikke er av en slik karakter at publikasjonen kun har nytteverdi i forbindelse med platen.**
- Departementet antar at det i dette tilfelle ikke foreligger slik sammenheng mellom publikasjonen og platen at de kan anses som ’felles vareenhet’ etter avgrensingsforskriftens § 2 nr. 9.**
- Etter dette blir publikasjonen ”Edvard Grieg – mennesket og kunstneren” å anse som en avgiftsfri bok, jfr. merverdiavgiftslovens § 16 første ledd, nr. 7 [dagens nr. 8].**
- Siden platens verdi er ubetydelig i relasjon til den totale utsalgspris, finner departementet med hjemmel i merverdiavgiftslovens § 70 å kunne fritta omsetningen av omhandlede grammofonplate for merverdiavgift.”**
- (50) Jeg er enig med Stabenfeldt AS i at departementets avgjørelse kan synes å bygge på at forskriften § 2 nr. 9 bare får anvendelse der det er en funksjonell sammenheng. Riktignok trekkes grammofonplatens verdi inn, men da ikke under spørsmålet om det skal fritas for beregning av omsetningsavgift for bøkene, men for platene.
- (51) En slik enkeltstående forvaltningsavgjørelse kan imidlertid ikke slå igjennom overfor en ellers klar ordlyd. Særlig gjelder dette siden det også finnes praksis som trekker i motsatt retning. I flere avgjørelser legges det således til grunn at § 2 nr. 9 får anvendelse der ellers avgiftsfrie bøker selges med andre varer. Dette er også fremhevet av Skattedirektoratet i et brev til Den norske Forleggerforening av 25. februar 2000. Jeg nevner også at det i en

sak fra 1984 – ”Barnas bokpakke” – ble lagt til grunn at § 2 nr. 9 fikk anvendelse uten at det synes å ha vært noen funksjonell sammenheng mellom bøkene og de aktuelle gjenstandene.

- (52) Siden mitt standpunkt har tilstrekkelig støtte i forskriftens ordlyd, går jeg ikke nærmere inn på denne praksisen. Jeg finner imidlertid grunn til å vise til Merverdiavgiftshåndboken for 2002 – skrevet før denne saken oppsto – hvor det på side 265 heter:

”Sammenhengen/tilknytningen mellom publisasjon og medfølgende vare kan variere. Dersom nytteverdien av publisasjonen ikke vil være fullt ut tilfredsstillende uten en medfølgende vare, må publisasjonen klart anses avgiftspliktig etter § 2 nr. 9. Publikasjoner som omsettes samlet innpakket med varen, vil være avgiftspliktig uansett felles nytteverdi.”

- (53) Lagmannsrettens dom i hovedanken skal etter dette stadfestes så langt den er påanket. Motanken er rettskraftig avgjort av lagmannsretten.
- (54) Etter det resultat jeg er kommet til, har anken vært forgjeves. Lagmannsretten har pålagt Stabenfeldt AS å betale statens saksomkostninger for tingretten og lagmannsretten. Denne avgjørelsen er jeg enig i. I samsvar med hovedregelen i tvistemålsloven § 180 første ledd finner jeg at Stabenfeldt AS også må pålegges å betale statens saksomkostninger for Høyesterett. Disse fastsettes i henhold til statens omkostningsoppgave til kr 40 000. Beløpet utgjør i sin helhet salær til statens prosessfullmektig.
- (55) Jeg stemmer for denne

D O M :

1. Lagmannsrettens dom i hovedanken stadfestes.
2. I saksomkostninger for Høyesterett betaler Stabenfeldt AS til staten v/Finansdepartementet 40 000 – førtitusen – kroner innen 2 – to – uker fra forkynnelsen av denne dom med tillegg av den alminnelige forsinkelsesrente etter forsinkelsesrenteloven § 3 første ledd første punktum fra forfall til betaling skjer.

- (56) Dommer **Endresen:** Jeg er i det vesentlige og i resultatet enig med førstvoterende.
- (57) Dommar **Utgård:** Det same.
- (58) Dommer **Stabel:** Likeså.
- (59) Dommer **Tjomsland:** Likeså.

(60) Etter stemmegivningen avsa Høyesterett denne

D O M :

1. Lagmannsrettens dom i hovedanken stadfestes.
2. I saksomkostninger for Høyesterett betaler Stabenfeldt AS til staten v/Finansdepartementet 40 000 – førtitusen – kroner innen 2 – to – uker fra forkynnelsen av denne dom med tillegg av den alminnelige forsinkelsesrente etter forsinkelsesrenteloven § 3 første ledd første punktum fra forfall til betaling skjer.

Riktig utskrift bekreftes: